

Če bi se primerilo, da bi se z nerodnostjo kako svinje zapitalo, ga je treba en dan ali še več postiti.

Pitati se dajo svinje vsaki čas leta; vendar je od sv. Mihela nar bolji čas za to, ker imamo tačas že več zrelih reči, ki jih nar lože in z nar večim dobičkom za pitanje porabimo, in pa ker tudi mi imamo od takrat že več časa.

Perve tedne se pitanje svinjam nar bolj pozná; takrat rastejo in se širijo, pozneje gré to bolj počasi.

Če hočemo vediti koliko dobička se pripita, je treba svinje pred pitanjem tehtati, in spet potlej ko je dopitano, in se bo preumelo, koliko da je zdaj težje, in koliko je vredno, kar se je za pitanje porabilo, in koliko da pravi dobiček zneso.

Jezikoslovne stvari.

Očenaš. Češena si Marija. Véra. Sedem zakramentov. Sedem naglavnih grehov po vlaškem jeziku ¹⁾.

Zapisal Jakob Sajovec, nekdanji namestnik fare Susnjevske v Istri ²⁾.

Očenaš.

Čače nostru, karle ští en čer, neka se spuné volja ate, kum en čer, ašá ší pre pemint. Pera nostre saka zí de nam astez. Odprosté nam dužan, ka ší noi odprostim alu nostri dužnič. Neka nuna tu vezi en napastovanje, neka na zbavešt de zvaka slabé. Amen.

Češena si Marija.

Jo (jo) pozdravlesk tire, Maria! kare ští pljire de milost. Domnu ču tire, tu ští srične entru mulier, ší tu ští blagoslovite i plod dila te utrobe. Isus. Posvetite Maria, maja lu Isukerst, rogé za noi grišnič, akmo i kend čaiste ure vrurmo mori. Amen.

Véra.

Jo (jo) kred en Domnu čače, karle pote tot, karle fakut čeru ší pemintu. Ší en Isukerst, filju alui ensnaskut, Domnu anostru. Karle fost zecnit de sveti Duh, naskut de Maria fete. Karle fost muncit su Poncie Pilatu; rastezejt, mort, zekopejt. Mes av en čer, sede na desne čače, karle pote tot. Dende are verí za sendí čeli vii ší čeli morci. Jo kred en sveti Duh, svete maja baserike kerstjanske. Svete kompanije. Odprosté nam anostru pekat. Zivotu uživi. Življenje za vavek. Amen.

Sedem sv. zakramentov ³⁾.

Sedem naglavnih grehov.

1. Kerstí.

2. Bermejít.

3. Pričestí.

4. Spovedejt.

5. Sveto ulje.

6. Posvetit prevtu (prevci).

7. Sorá.

1. Oholejt (napuh).

2. Grablejt ší stiskejt (lakomnost.)

3. Bludejt (nečistost).

4. Invidejt (nevošljivost).

5. Jadejt (jeza).

6. Čude saturá (požrešn.)

7. Lenejt.

Prebiraj in premišljuj, častiti bravec! za kratek čas, odkod ta ali una beseda, ali iz ktere jezika da je vzeta, pa izgovarjaj vsak e na sredi in na koncu kakor latinski *ae (ä)*; na priliko fete = fätä, verí = väri, itd.

Sablja.

Iz spisov ruskega mornarskega častnika J.

Častnik Želieznov, poslan z važnimi listi v Tiflis, vernivši se od ondot kupi v Suhum-Kalé, mestu na severo-

iztočnem bregu črnega morja, verlo lepo sabljo. Poskusa-joč izverstno jeklo vprašam Želieznova: jo je li skopo plačal?

„Trideset rubljev veljá“, mi odgovori.

„Tako dober kup! Mislil sem, dal si za-njo saj sedemdeset rubljev“. — „Mogoče, da je več vredna“ — mi zaverne — „al meni so jo dali zato cenó in še radovali so se, da sem jo vzel, ker je nihče ni hotel kupiti“.

„Pa zakaj ne?“ — ga vprašam.

„Iz zgolj vraže“ — odgovori Želieznov.

„No, in ti je znana ta vraža?“ — tišim dalje v njega.

„Da!“ — mi zaverne — „Pravijo, da vsaki, ki gré z njo v boj, bo ubit ali saj smertno ranjen“. — „In ti si kupil tako nesrečno orožje?“ — mu rečem. „Pač nisi pаметen! — Ako bi bila tudi še bolji kup, jez bi je ne bil vzel za noben dnar“.

„Na vraže ne stavim nobene vere“ — mi zaverne Želieznov.

Malo časa po tem razgovoru se prične turška vojska. Bil sem z Želieznovom na parobrodu „Wladimir“ pri admiralu Kornilov-u, in jadrali smo, zapustivši Varno, da se zedinimo z admiralom Nahimov-om. Na poti srečamo turški parobrod „Pervaz-Bahre“. — Pozdravljamo ga berž po vojskini šegi s kuglami, on nam ravno tako odgovarja. Kercali smo se tako eden drugemu kako poldrugo uro. Poslednjič reče admiral Kornilov: „Ni vredno, da že toliko časa zastonj butamo s topovi. Pospešimo parobrod in bližajmo se mu tako deleč, da se karteče ne dosežejo“. Želieznov zderči v kajuto (barkno shrambo) na stražni strani, kjer smo imeli orožje. „Admiral zapoveduje, da se bližati imamo do kartečnega meta“ — mi reče — „toraj nam je treba orožja, ker zahvatili *) bomo gotovo sovražnikovo barko“.

Jez vzamem na te besede k sebi dva samokresa (pištoli), on pa pripaše svojo kavkaško sabljo. — „Si li pozabil prečudno lastnost svoje sablje?“ — ga vprašam — on pa odgovori: „nisem ne, ali še enkrat ti ponavljam: jez ne verujem na kvante in vraže“ — in s temi besedami odhití na ladijni pokrov. Jez grém za njim.

Hladne kerví stoji admiral Kornilov na pokrovu; vidši pa moja samokresa, mi reče: „dajte mi svoje orožje, ker ne vé se, kaj vse utegne primeriti se pri zahvatanji. Vse je v božjih rokah, — rajši pa si vendar zapodim sam kuglo v serce, ko da bi padel ob dopolnovanji svoje dolžnosti v sovražnikovo sužnost“. — Dam mu svoja samokresa, ter odidem k svoji baterii, da vodim streljanje s kartečami in priprave k zahvatanji. Urno ko tica nas sopar približa sovražnikovemu parobrodu; čedalje bliže in bliže smo eden drugemu, al — tudi Turčini niso leni. Kuali tudi nad našimi glavami zaverši prvi roj turških karteč.

Obernem se k Želieznovi baterii, da bi vidil, kako tam gré, pa kaj vidim? — mornarji vzdigujejo mertvega častnika, kteremu je kri v potokih lila iz pers; bil je — Želieznov. Tri trenutke je preteklo komaj, kar si je pripasal nesrečno sabljo, in že so mu sovražne kugle zadale — smert. Urno skočim k njemu, pa že je dušo spustil. Do serca presunjen mu odpašem sabljo in perva moja misel je bila, vreči jo v morje. Kmali se vendar premislím; bil je rajnki moj

*) Zahvatiti, zahititi, zakučiti brod, das Schiff entern. Marsikteremu bravecu „Novic“ še morebiti niso bolj natanko znani boji na morji. Ne bo toraj odveč, če povém, da se pri takih bojih navadno iz začetka od deleč streljajo in se tako vedno bližej in bližej pomikujejo. Kakor boji na suhem, imajo tudi boji na vodi svoje zvijače in dolgo dolgo se včasih barke vertijo, preden ena drugi kaj hudega naključiti more. Na kermílo barke naj rajše mahajo, zato ga pa tudi barkovodja presneto varuje in skriva. Če se vendar barke ena drugi približajo, navadno tisti, ki so močnejši ali bolj gibčni, s pripravljenim orodjem sovražno barko k svoji potegnejo, na-njo poskačejo in se mahajo tako dolgo, dokler niso ti ali uni premagani. Barko tako k svoji potegniti in je napasti se pravi: jo zahvatiti. Pis.

¹⁾ Kakor se ta jezik govori v Susnjevicí in njenih poddružnicah (to se vé pokvarjen od pravega vlaškega).

²⁾ Tudi poterdil Tomaž Skrobe, ondašnji že 24letni župan, rojen Vlah, 62 let star umen mož.

³⁾ Sv. zakramenti kakor naglavni grehi se večidel izražujejo z nedoločivnim načinom. Pis.